

פרוטוקול מס. 1/ד

מישיבת ועדת העבודה
מיום א' כ"ח באלול תשי"ד - 26.9.54
בשעה 10.00-

השתתפו:חברי הועדה:

ע. גוברין - היו"ר
א. רימלט
א. שוסטאק
י. ריפתיך

מוזמנים:

צ. בר-ניב - מטעם משרד העבודה.

סדר-היום:

תקנות לחוק שירות מילואים (תגמולים) תשי"ב-1952.

היו"ר ע. גוברין: אני פותח את הישיבה.

י. ריפתיך: יש לי שתי שאילתות:

א) קראתי בעתונות ידיעה מוזרה מאד, שבזמן שאנו עדיין לא ניגשנו לדיון בחוק עובדי המדינה, נתפרסם איזה תקנון בשביל עובדי המדינה מדרגות 1-5 המשקיפים 500 פקידים, מבלי לבוא בדברים ומבלי לקבל את הסכמת אגוד עובדי המדינה.

היו"ר ע. גוברין: תקנות על מה?

י. ריפתיך: על חופש פעולה פוליטי, ועוד דברים הנמצאים בסעיפי חוק שירות המדינה. אין זו מחאה של מפ"מ, כי בענין זה מאוחדים כל עובדי המדינה וגם אגוד עובדי המדינה. אני דורש שדבר זה יבוטל לקראת החג.

ב) שמעתי מאנשים שונים וקראתי בעתונות שמשרד העבודה עשה מאמצים מסויימים כדי שתהיה עבודה לקראת החגים. אני מקדם בברכה מאמצים אלה. אבל שמעתי שיש עוד צבור של אלפים שלא תהיה לו עבודה, ולא ברור לי אם יהיה לו כסף. היות ולועדת העבודה יש מסורת מפוארת בענין זה, אני חושב שאנו צריכים לקבל החלטה, שאותם האנשים שלא עבדו לפני החג יקבלו מקדמה או מפרעה, אם לא קבלו; אם קבלו, תבוא ברכה על משרד העבודה.

היו"ר ע. גוברין: תשובתי לשאילתא הראשונה יכולה להיות רק זאת: אני מודה שקראתי את המחאה בענין זה אבל לא קראתי את הענין עצמו. אני מצטער מאד שאיננו יכולים לקבל החלטה כל עוד איננו שומעים תשובת הממשלה. מה שאני יכול לעשות עכשו, זה רק דבר אחד, להוציא מהפרוטוקול את דברי מר ריפתיך ולשלוח אותם לפמונה על המנגנון במשרד ראש הממשלה ולבקש ביאורים.

אשר לשאילתא השניה, הרי עד כמה שאני יודע, יש הפרזה רבה מאד בדברייך. אני יודע שמאב העבודה השתפר מיסודו. יש תמורות גדולות, בבנין חטרים פועלים, ואמרו לי אנשי הבנין שלמעשה נשארו בלשכת העבודה נכים אבל לא פועלים. על כן אינני חושב שאנו צריכים לקבל עכשו החלטות מיוחדות בקשר לכך.

י. ריפתיין: עדיין ישנם אלפים שאינם מסודרים.

היו"ר ע. גוברין: משרד העבודה דואג להם. אין זה המצב שעמדנו בו ערב חג הפסח, ואין טעם לקבל החלטות מטוג זה.

א. שוסטאק: הערה לשאילתא הראשונה של מר ריפתיין. עוד לא קרה בתולדות הכנסת, שבזמן שבועה נמצא חוק והממשלה לא לקחה אותו חזרה, חוציא הממשלה תקנות, שלמעשה אינן אלא כמה סעיפים שהוצאו מהחוק. לדעתי יש כאן מקום לבירור משפטי, אם הדבר מותר מבחינה משפטית. למעשה ענין זה עורר התרגשות רבה בקרב עובדי המדינה, כי אלה הם הסעיפים החריפים ביותר של החוק. עובדי המדינה היו בטוחים שבענין זה יבואו שנויים רציניים. אני מציע שהועדה תגלה את דעתה בענין.

היו"ר ע. גוברין: היא אינה יכולה לעשות זאת מבלי לשמע את דעת הממשלה.

א. שוסטאק: היות והועדה התכנסה, אני מציע ש היא תתכנס עוד פעם בימים הקרובים ותשמע את נציג הממשלה בענין זה.

היו"ר ע. גוברין: אינני מתחייב. אם אוכל - אכנס את הועדה, ולא - לא. אני רק חולק על דעתך. אינני אומר שום דבר לגוף הענין, כי אינני מכיר אותו. מה שאני יכול לעשות הוא, להעביר את דברי שני חברי הועדה לנציב המנגנון.

א. רימלט: יש להצטרף שחוק זה היה מונח זמן רב על שולחן הכנסת. אני מוכרח להעיר שגם אגוד עובדי המדינה לא היה מעוניין להחיש את הדיון בחוק זה. חבל שיצא מה שיצא וקבלנו מפרעה מינהלית על דבר שעומד לדיון. אינני יכול להציע שבענין זה נשב דוקא בפגרא. אבל אני רוצה להביע את צערי שחוק כה יסודי של המדינה כמו שירות המדינה, נמצא שנהווצי במקרה.

היו"ר ע. גוברין: שום תקנות אינן טעונות אישור הועדה. אם התקנות נתפרסמו בעתון הרשמי והן עומדות בניגוד לקוק שנתקבל בכנסת, אפשר לתבוע את הממשלה לדיון הכנסת. אבל החוק עדיין אינו קיים, ואין כל רשות להתערב בעבודה המינהלית של הממשלה.

אני אעביר את הפרוטוקול לראש הממשלה ואבקש ביאורים.

י. ריפתיין: אני מציע שנקבל החלטה שאינה פוגעת בממשלה, שכמה חברי ועדה הודיעו שנתפרסמו תקנות לחלק מעובדי המדינה שמעמידות את הכנסת בפני עובדה קיימת בקשר לדיון בחוק עובדי המדינה. הועדה לא נכנסה לדיון, כי בא-כוח הממשלה לא השתתף בישיבה, אבל הועדה מניחה שאין להעלות על הדעת שיתפרסמו תקנות בזמן הדיון בחוק בוועדה.

אני מוכן לכל תוספת מלים, וזוהי הודעה שאינה חורצת משפט מראש. יכול להיות שהאינפורמציה אינה מהימנה, ואז המסקנה היא אחרת. אבל הממשלה צריכה לדעת שועדת כנסת הדנה בענין אינה יכולה להיות צעצוע בענין זה.

היו"ר ע. גוברין: לא אצביע את הצעתך. אינך יכול לדרוש ממני להצביע הצעה ביחס לדבר שלא ראיתי.

אנו עוברים לטדר היום - תקנות לחוק שירות מלואים (תגמולים)

צ. בר-ניב: חסלחו לנו שהטרדנו אתכם בפגרא, אבל זה נעשה לפי רצונכם. כאשר דנו בחוק שירות מיליאים, בהגדה המושג "עובד אצמאי" הועדה הכניסה את המלים שיש להזדקק להתייעצות עם הועדה. היות וה-1.20.54 הוא תאריך הפעלת הסעיף, מוכרחים היינו להפריע את חופשתכם ולהביא הצעה של תקנות לקביעת עובדים אצמאיים.

בחוק שנחקבל קבענו שעובד עצמאי הוא עובד.....
..... שאינו מעביד למעלה מהמספר שנקבע בתקנות. את המספר הזה אנו צריכים לקבוע עכשו.

היות ולפי החוק אנו חייבים להתייעץ גם עם קרן ההשוואה, טבעי הדבר שענין זה נמטך 3 שבועות. בשלב זה אנו מציעים פתרון שהוא היחיד המעשי, אותו פתרון שנחננו לעת עתה בביטוח הלאומי. היינו - אנו קובעים שמכסימום המועבדים הוא 3, ואיננו מביאים במנין עובדים ארעיים. אם תופרת עובדה עם שתי עוזרות, ולפי חג הפסח לוקחת עוד 3-4 עוזרות, איננו מביאים זאת בחשבון. ברור לנו שאין זה הפתרון האידיאלי, כי יש הבדל בין רופא עם 3 עובדים וסנדלר עם 3 עובדים; אולם זה הפתרון היחיד המעשי ברגע זה.

אם כן ההגדרה שאנו מציעים היא: מספר האנשים ש אדם מעביד במשלח ידו לא יעלה על שלושה; אך במנין האנשים המועבדים כאמור לא יובאו עובדים ארעיים וכן עובדים עונתיים, אם מספרם אינו עולה על חמישה.

אשר לסיפא; להוציא טוג אנשים מסויימים מכלל העובדים, בשלב זה אנו מציעים להוציא רק את הקבוצים. אם תזכרו בויכוח, היתה הסתייגות בקשר להוצאתם. אבל הוחלט שהדבר ניתן. אנו נתונים במצב כזה, שלהוציא יכולים אנו רק עכשו, כי אם לא נעשה זאת עד הראשון באוקטובר, לא נוכל להוציאם יותר, כי אם אנו משאירים את הקבוצים בהגדרה; יבואו חברי הקבוץ ויזלשו מהתקופה של הראשון באפריל, וברגע שנשלם להם, אין לקרן אפשרות אלא לגבות מכל החנועה הקבוצית עד הראשון באוקטובר. לעומת זאת להחזירם תמיד יותר קל.

מר ריפתין עורך בזמנו את השאלה אם זה רצון התנועה הקבוצית. פה ישנם שני שיקולים: א) האינטרס האובייקטיבי ב) רצון הנוגעים בדבר כצבור. החקטורנו עם המרכז החקלאי, וד"ר לוחן קיים בירור עם שוצברג, שאמר שהדבר נראה לו, אבל אינו רוצה לתת על דעתו הוא תשובה מחייבת. כתבנו ב-6.9.54 למרכז החקלאי ובקשתנו תשובה עד ה-10.9, ומשום מה תשובה רשמית בכתב לא קבלנו. אבל ההרגשה שלנו היא שלמעשה התנועה הקבוצית מעוניינת בזה מבלי שהקרון תפגע. אני חוזר ומדגיש, אם לא נעשה זאת עכשו, נצטרך לגבות מהתנועה הקבוצית.

היו"ר ע. גוברין: נניח ששוצברג יתייעץ עם חברים והם לא יקבלו את דעתו, אם אנו מאשרים עכשו את התקנות אנו יכולים לבטל אותן

אחר כך?

צ. בר-ניב:

אם היום לא נוציא אותם, לא נוכל להוציא אותם בעוד חודש. אבל אם היום אנו מוציאים אותם, אין כל קושי

להחזיר אותם.

ש. שוסטק:

מה זאת אומרת התנועה הקבוצית? אני מבין שישנם קבוצים גדולים ומוכרים. אבל ניקח, למשל, את ההתיישבות הצעירה

שלנו. יש לנו 12 נקודות, שנים-שלושה בצורת מושב והיתר לפי צורה קבוצית מובהקת, אבל אינני יודע אם הם מוגדרים כך מבחינת החוק.

צ. בר-ניב:

במקרה זה אין צורך בהגדרה משפטית, כי מוציאים חבר קבוץ.

היו"ר ע. גוברין: מר שוסטק שאל ביחס לבחינה היורידית. אם אתם מדברים

עם המרכז החקלאי והוא עונה מה שעונה, חזקה עליו שלא

יענה לפני שיתיעץ עם אחד הקבוצים, הקבוץ המאוחד והקבוץ הארצי. מר שוסטק מעיר שישנם עוד כמה קבוצים, של הפועל המזרחי או של חירות, שאינכם יכולים לדעת אם הם רוצים להכנס.

צ. בר-ניב:

ברור שאם נוציא קבוצים, נוציא את כל הקבוצים, ואם ככניס-נכניס את כולם, כי אנטי-טלקציה לא ניאור.

י. ריפתין:

בראובני להציע שתי הצעות: הצעה אחת, שנוטח סעיף זה בתקנות יהיה נוטח גמיש, שיהיה כתוב בתקנות, שידי שר העבודה

חפשיות לשחרר או לחייב את כל התנועה הקבוצית או חלק ממנה.

הצעה שניה - אני מצטער שהמרכז החקלאי לא נתן עדיין

את תשובתו. אני חסיד גדול של התנועה הקבוצית. אבל אין זו הפעם הראשונה

שעניינים חיוניים ממדרגה ראשונה של התנועה הקבוצית נחתכים אגב אורחה. איש

אינו אשם בזה. אבל זה נוגע לצבור גדול של אנשים. על כן הייתי מציע, שביום

החמישי נתכנס עוד פעם ונזמין לשולחן זה, באמצעות המרכז החקלאי, את התנועה

הקבוצית, ונציג בפניה את השאלה בכללה ונשמע תשובה.

היו"ר ע. גוברין: ישיבה ביום חמישי לא תתן ולא כלום, כי המרכז החקלאי לא יטפיק להתכונן עד אז, היות ומחר כבר חג ראש השנה. אני מציע שנאשר את התקנות. אני רוצה לשאול את מר בר-ניב, שניה שבעוד חודש נתכנס ונחליט להכניס את התנועה הקבוצית, נוכל לעשות זאת או לא?

צ. בר-ניב: (א. כן. ב) למשרד העבודה כמשרד העבודה אין כל אינטרס להוציא או לא להוציא. אם התנועה הקבוצית תאמר שהיא רוצה להיות בפנינו - אדרבא.

א. שוטטק: ואם עכשו איננו מוציאים, בעוד חודש לא נוכל להוציא?

צ. בר-ניב: לא.

י. ריפחין: אני מציע שנקבל החלטה פנימית, ונמסור אותה למשרד העבודה, שנחזור לדון בשאלה זו כעבור חודש.

היו"ר ע. גוברין: אני יכול לטכס איפא: (א) הועדה מיעצת למשרד העבודה לפרסם את התקנות. (ב) הועדה מודיעה שמחזור לדון בענין זה עם פתיחת מושב הכנסת.

י. ריפחין: מדוע עם פתיחת מושב הכנסת?

היו"ר ע. גוברין: אני יכול להודיע, שבישיבה הראשונה של הועדה, אם יהיה צורך, נחזור לדון בשאלה זו.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00